

КАРАР

28.12.2024 ел

КАРАР

№ 212

«2025-2027 елларга Татарстан
Республикасы Баулы муниципаль
районында авыл яшьләре»
муниципаль программасын раслау
турында

Баулы муниципаль районында авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру максатларында, Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР ИТӘ:

1. «2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында авыл яшьләре» муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә торуны Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча беренче урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

Д.Л. Бакиров

Баулы муниципаль районы
 Башкарма комитетының
 2024 елның 28 декабрдәге
 212 номерлы карары белән
 РАСЛАНГАН

«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында авыл
 яшьләре»
 МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

I. ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның атамасы	«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында авыл яшьләре» муниципаль программасы (алга таба - Программа)	
Программаны заказ бирүче	Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты	
Программаның координаторы	«Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеге» муниципаль казна учреждениесе	
Программаны житештерүчеләр	«Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеге» муниципаль казна учреждениесе	
Программаны төп башкаручылар	Баулы муниципаль районының авыл жирлекләре; Баулы муниципаль районының Аграр яшьләр берләшмәсе; Баулы муниципаль районының авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.	
Программаның максатлары	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; - авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; - авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү. 	
Программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - авыл яшьләрен мәгълүмати тәэмин итү системасын булдыру; - авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; - авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; - авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү. 	
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	2025-2027 еллар	
Программаны финанслау күләмнәре	.	Фаразланган чаралар күләме, мең сум

Программаны еллар һәм чыганақлар буенча бүлү		Муниципаль район бюджеты	Бюджеттан тыш чыганақлар
	2025	3,0	-
	2026	3,0	-
	2027	3,0	-
	Барлығы:	9,0	-
<p>Программаны финанслауның гомуми күләме 9,0 мең сум төшкил итә, шуларның 9,0 мең сумы - жирле бюджет акчалары, 0 - бюджеттан тыш чыганақлардан жәлеп ителәчәк акчалар.</p> <p>Искәрмә: Программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле дәрәжәдәге бюджетларны тиешле елга һәм план чорына булдыруны исәпкә алып, ел саен коррективка булырга тиеш, шулай ук Программаның чараларын финанслауга федераль һәм республика бюджетларыннан да акчалар бүленергә тиеш.</p>			
Программаның максатларын һәм бурычларын (нәтижәләренә бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәләгә күрсәткеләрен гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре	<ul style="list-style-type: none"> - төрле консультациялар (индивидуаль, электрон, телефон) алган авыл яшьләре санын арттыру; - «АМО Баулы муниципаль районы»ЖЧЖ эшчәнлегенә жәлеп ителгән Авыл яшьләре санын арттыру; - мәдәни-сәламәтләндерү, интеллектуаль-иҗат юнәлешә программаларына жәлеп ителгән яшьләренң санын арттыру; - авыл яшьләренәң электораль активлығын күтәрү, жирле үзидарә органнарында авыл яшьләре өлешен арттыру; - социаль проектлау һәм бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәнгән яшьләр санын арттыру; - авыл яшьләренәң тормыш сыйфатын яхшырту. 		

II. Характеристика. Проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән Программа

Татарстан Республикасы һәм Баулы муниципаль районы икътисадын аякка бастыру югары үсештәге аграр сектордан һәм авылның үзен үстерүдән башка мөмкин түгел, анда әйдәп баручы роль авыл мәктәпләрен һәм авыл яшьләрен хәзергә тәмамлаучыларга карый. Авылның киләчәгә турыдан-туры яшьләренң бүгенгә максатлары һәм кыйммәтләренә бәйле.

Авыл яшьләре яңа идеяләргә һәм новацияләргә аеруча якин бирелеп китә, аларга энергия, энтузиазм, эшчәнлеккә сусау, мобильлек, үз-үзен тормышка ашыру ихтыяжы - заманча базар икътисадына аеруча ихтыяж булган барлык сыйфатлар хас.

Әмма хәзергә укучылардан «авылны күтәрү» омтылышын көткәнчә, аларны тәрбияләүгә, белемгә, сәламәтлеккә, мәдәни үсешкә күп көч куярга кирәк. "Россиядә агросәнәгать комплексы һәм ОПКга (ил оборонасына) дәүләт чыгымнары якинча тигез

булырга тиеш, бу комплексларның икесе дә аның гражданның бәхете һәм тынычлыгы өчен бик мөһим", - диде Россия Президенты В.В. Путин.

Бүгенге көндә Баулы муниципаль районында 32 239 мең кеше яши. Шул ук вакытта авыл халкы саны 11 268 мең кеше тәшкил итә. Баулы муниципаль районының 14 яшьтән 35 яшькә кадәрге авыл яшьләре саны (2025 елның 1 гыйнварына карата мәгълүматлар буенча) 2 466 кеше тәшкил итә, бу - авыл халкы санының 21,9%ын һәм Баулы муниципаль районы гомуми халкының 7,6%ын тәшкил итә.

Статистик мәгълүматлар авылдагы социаль-демографик өлкәдә тискәре тенденцияләр булуын күрсәтә. Авыл халкының уртача гомер озынлыгы 67,9 ел тәшкил итә, бу шәһәрләргә караганда 2 елга кимрәк. Авыл яшьләренең шәһәргә миграция агымы үсә. Авыл жирлегеннән 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге яшьләр китә. Халыкның нәкъ менә шушы төркем иң эшкә сәләтле, грамоталы булып тора, гаилә кора, туган балаларның дүрттән өч өлеше аңа туры килә. Авыл хужалыгының түбән төшүе авыл жирендә тормыш дәрәжәсенең гомуми түбәнәюенә китергән. Авыл яшьләре арасында чарасызлык хисе барлыкка килде.

Бу фактлар киләчәктә районның һәм тулаем республиканың аграр-сәнәгать комплексын үстерү өчен хезмәт ресурсларының потенциалын киметү турында сөйләргә мөмкинлек бирә.

Авил яшьләренең социаль төркем буларак үз социаль хәле юк. Ул халыкның барлык проблемалары белән хәзерге яш буынның үсеш дәрәжәсен чагылдыра торган яш төркемен барлыкка китерә. Авылда алар аеруча ачык чагыла. Яшьләр арасында авыл жирлегенең ярлылыгы, эшкә урнашу өчен шартлар булмау, мәдәни ихтыяжларның үсеше алмавы, шулай ук үз һәм чит кешенең үз-үзен тотышының әхлакий бәяләмәләренең түбәнәюе аеруча кискен чагыла. Боларның нәтижәсе - ижади хезмәт эшчәнлегенең кимүе, жәмгыятьнең торышы өчен җаваплылыкны киметү, аннан читләшү.

Соңгы 15 елда авыл яшьләренең мәгълүмат һәм коммуникацияләр дөньясында активлыгы нык үзгәрде. Китаплар, радио һәм газеталар кебек мәгълүмати каналлар файдаланылмый диярлек. Шул ук вакытта мәгълүмат кыры авыл социумында психологик, танып белү, культурология, белем бирү, күңел ачу-ял итү, идеологик (дөнъяви карашлы) функцияләр башкара. Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгын үстерүдә төп бурыч аңа мәгълүмати-аңлату ярдәме күрсәтүдән гыйбарәт.

Өлбәттә, интернет челтәре - авыл өчен иң перспективалы мәгълүмат-ресурс каналларының берсе. Бүгенге этапта авыл яшьләре Интернет челтәреннән файдалануның интенсивлыгы буенча шәһәр яшьләреннән калыша.

Авыл яшьләре арасында проект эшчәнлеген һәм эшмәкәрлекне үстерү бүген мөһим бурыч булып тора. Ә ул яшьләргә социаль проектлау һәм бизнес-планлаштыруга укытудан башка мөмкин түгел. Моны Интернет челтәре ярдәмендә эшләргә мөмкин.

Бүгенге көндә авыл яшьләргә укыту һәм социаль проектлау актуаль, чөнки бу гамәлдәге учреждениеләр һәм оешмалар кысаларында да, алардан тыш та эш урыны булдыруның реаль мөмкинлеге. Проект эшчәнлегенә инновация, иң яхшы эшчәнлегенә рәт-рәт керә. Социаль инновацион проектлау яшьләргә мохитен үстерү факторы булып тора, шөһрәт формалашу, аны социализацияләүгә, аның билгелә бер тәҗрибәгә ия булуына һәм граждандар җәмгыятьте тормышында тулы катнашуына ярдәм итә.

Икътисади кризис шартларында яшьләргә эшкә урнаштыру мәсьәләсе актуальләшә бара. Яшьләргә, вәзгыятьне аңлап, үз потенциалын тормышка ашыруның яңа ысулларын эзли башлай. Үз чыгышларының берсендә Татарстан Республикасы Президенты Р.Н. Миңнеханов республиканы кулланучыга гына түгел, ә инновацион технологияләр эшләүчегә дә әйләндерү максатын куйды. Аның сүзләренә караганда, моңа эшмәкәрлекнең алгарышлы үсешенә нигезендә генә ирешергә мөмкин, ә нәкъ менә кече һәм урта бизнес республиканың урта сыйныфын формалаштырырга тиеш. Моның өчен башта үз мәшгульлек мәсьәләсен хәл итү һәм авылда кече һәм урта эшкәрлекнең үстерү максатында бизнес-планлаштыруның элементар күнекмәләренә өйрәтү таләп ителә.

Тикшеренүләр күрсәткәнчә, авыл яшьләргә 57,7% ы өчен күчкән китү мотивы булып - укырга теләк, 57% ы - авыл җирендә хезмәтне карап тоту, 78% ы - начар хезмәт шартлары, 69,2% ы - түбән хезмәт хакы, 50% ы-кызыксыз ял урыннары булмау.

Авыл яшьләргә проблемаларын хәл итү максатларында Баулы муниципаль районының кайбер авыл җирлекләрендә «Татарстан Республикасы аграр яшьләргә берләшмәсе» иҗтимагый оешмасының беренчел оешмалары төзелде, иҗтимагый башлангычларда яшьләргә лидерлар сайланды. Әмма системалы методик һәм матди-техник тәэмин ителешнең булмавы таләп ителгән уңай үзгәрешләргә ирешергә мөмкинлек бирми.

Бу мәсьәләдә сыйфатлы алга китеш ясалганчы, яшьләргә өлкәсендәгә күчкән һәм инициативалар чыгарып эшчәнлеккә ия булачак, димәк, тулы булмаган социаль һәм икътисади нәтиҗәгә дә ия булачак.

Югарыда әйтелгәннәр Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы авыл яшьләргә тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлтелгән чаралар системасын эшләүнең актуальлеген күрсәтә.

III. Программаның максаты һәм бурычлары

Программаның максатлары: Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен заманча технологияләр кулланып социаль челтәр булдыру юлы белән шартлар тудыру.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- авыл яшьләрен мәгълүмати тәэмин итү системасын булдыру;
- авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру;
- авыл яшьләренең икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру;
- авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм итү.

IV. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаның заказчысы - Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты.

Программаның координаторы, аны уйлап табучы - «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре буенча бүлеге» МКУ.

Программаның төп башкаручылары - Баулы муниципаль районының авыл жирлекләре, Баулы муниципаль районының Аграр яшьләр берләшмәсе, Баулы муниципаль районының авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.

Программаның үтәлешен гомуми контрольдә тотуны Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра, ул ел саен максатчан күрсәткечләрне һәм программа чараларына чыгымнарны, Программаны гамәлгә ашыру механизмын, башкаручылар составын аныклай һәм аларны үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә, Программаны башкаручыларны тыңлай, финанс чараларынан файдалануның нәтижәләгән бәяли, жирле үзидарә органнарына Программа чараларын гамәлгә ашыруга финанс чараларын планлаштырырга киңәш итә.

«Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеге» МКУ түбәндәге функцияләрне башкара:

- жирле бюджетның бүлеп бирелә торган финанс чараларын, бюджеттан тыш чыганақларны исәпкә алып, Программа чараларын финанслауны тәэмин итә;

- муниципаль район жирлекләрендә авыл яшьләре мәсьәләләре белән шөгыльләнүче һәм аларга ярдәм итүче яшьләр ижтимагый оешмалары төзүгә билгеләнгән тәртиптә булышылык күрсәтә.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Яшьләр эшләре министрлыгына Программаны үтәү эшләре барышы һәм финанс чараларыннан файдалануның нәтижелелеге турында мәгълүмат җибәрә.

V. Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы

Программаны финанслауның гомуми күләме районның җирле бюджеты хисабына 9000 (тугыз мең) сум тәшкил итә.

Программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына бюджет проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

VI. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижелелеге күрсәткечләре

Программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләрне тәмин итәргә тиеш:

- район яшьләрен яшәү һәм социаль яктан үстерү өчен уңай шартлар тудыру;
- интеллектуаль, әхлакый һәм ижади потенциалны арттыру, милли үзәңны, яшьләрнең гражданлык һәм патриотизмын үстерү;
- яшь гражданнарга мәгълүмати хезмәтләрне киңәйтү;
- райондагы социаль-иқтисадый үзгәртеп коруларда яшьләрнең ролен күтәрү;
- хезмәт, мәшгульлек һәм яшьләргә һөнәри юнәлеш бирү базарында яшьләрнең конкурентлыкка сәләтен күтәрү, яшьләрнең эшлекле активлығы һәм булдыкылыгы арту.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижелелеге күрсәткечләре булып түбәндәгеләр тора: Баулы муниципаль районының яшьләр өчен җәлеп итүчәнлеген арттыру, районда һөнәри үсешнең һәм үз потенциалын гамәлгә ашыруның мөмкинлекләре турында мәгълүмат бирү, шулай ук район яшьләрнең социаль активлығын арттыру.

VII. Программаның нәтижеләрен бәяләү индикаторлары һәм чаралары буенча финанслар

Төп чаралар атамасы	Башкаручылар	Ахыргы нәтижеләрен бәяләү индикаторлары	Индикаторларның бурычлары			Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау (мең сум)		
			2025 ел	2026 ел	2027 ел	2025 ел	2026 ел	2027 ел
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Максат: Баулы муниципаль районында авыл яшьләренең социаль һәм икътисадый активлығын арттыру өчен шартлар тудыру								
1. Авыл яшьләрен мәгълүмати тәэмин итү системасын булдыру								
1.1. Авыл яшьләренә белешмә консультация бирү, мәгълүмати һәм консалтинг хезмәтләре күрсәтү практикасын тарату, мәгълүмат продуктары чыгару	«ТР Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлегә» МКУ (алга таба - ЯЭБ)	Барлык төр консультацияләренә (шәхси, электрон, телефон) колачлаган авыл яшьләренең чагыштырма өлеше (%)	10%	15%	25%	-	-	-
1.2. Массакүләм мәгълүмат чараларында авыл жирлекләрен үстерү проблемаларын яктырту	ЯЭБ		8%	15%	20%	-	-	-
1.3. Мәгълүмат кырын сыйфатлы социаль видео һәм басма продукция белән тулыландыру	ЯЭБ		5%	10%	15%	-	-	-
2. Авыл яшьләренең социаль активлығын арттыру өчен шартлар тудыру								
2.1. Баулы муниципаль районының авыл яшьләре белән шөгыльләнүче ижтимагый оешмаларга билгеләнгән тәртиптә төрле ярдәм күрсәтү	ЯЭБ	Авил яшьләренең гомуми санында (%) «Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе» Региональ ижтимагый оешмасы эшчәнлегенә жәлеп ителгән 15 яшьтән алып 35 яшькә кадәрге авыл яшьләренең чагыштырма өлеше	20%	25%	30%	-	-	-
3. Авыл яшьләренең икътисадый активлығын арттыру өчен шартлар тудыру								

3.1. Яшьләр арасында эшсезлек дәрәжәсенең факттагы торышын ачыклау буенча еллык мониторинг оештыру	ЯЭБ		5%	10%	15%	-	-	-
3.2. Вакансияләр һәм уку эш урыннары ярминкәләрен оештыру юлы белән гражданны эшкә урнаштыруда ярдәм итү буенча эшләр башкару	ЯЭБ		5%	10%	15%	-	-	-
4. Авыл яшьләренең рухи, физик һәм ижади үсешенә ярдәм								
4.1. Агросәнәгать комплексының яшь белгечләре һәм хезмәткәрләре арасында һөнәр осталыгы конкурсын үткөрү	ЯЭБ	Интеллектуаль-ижат чараларына жәлеп ителгән авыл яшьләренең авыл яшьләренең гомуми санындагы чагыштырма өлеше (%)	15%	20%	25%	-	-	
4.2. Тәмәке тартуга, алкоголизмга, наркоманиягә каршы профилактик чаралар оештыру һәм үткөрү	ЯЭБ	Авыл яшьләренең гомуми санында сәламәт яшәү рәвешен булдыру программаларында катнашучы авыл яшьләренең чагыштырма өлеше, (%)	20%	25%	30%	3,0	3,0	
4.3. Куркынычлык төркемендә булган яшь буын һәм яшьләр өчен патриотик тәрбия бирүгә, гражданлык һәм милли тәңгәллекне саклап калуга юнәлтелгән чаралар оештыру һәм уздыру	ЯЭБ	Патриотик тәрбиягә юнәлтелгән программаларда катнашучы авыл яшьләре саны (чара/колачлау)	2/100	2/120	2/140	-	-	
БАРЛЫГЫ:			-	-	-	3,0	3,0	3,0

